

Já za dob normalizace

OSOBY

Anna

Lenka (kamarádka)

Julie (mladší sestra)

Marie (starší sestra)

Matka

Otec

JEDNÁNÍ PRVNÍ

Scéna 1

Ulice.

(Vystoupí Anna a Lenka.)

Anna: Tak jak se ti líbil včerejší prvomájový průvod?

Lenka: Podle mě to bylo zajímavé. Navíc díky tomu, že nám soudružka učitelka vysvětlovala, koho a co v průvodu vidíme, jsem se dozvěděla o spoustě dalších členech KSČ i jiných významných osobách.

Anna: To máš pravdu, představitelů tam bylo hodně.

Lucie: No a kdo na tebe nejvíc zapůsobil?

Anna: Já ti nevím, celý ten průvod na mě vlastně působil trochu zvláště. Přemýšlím, jestli je za celou touhle akcí není nějaký skrytý úmysl.

Lucie: Je to zkrátka oslava. Rodiče říkají, že se pořádá proto, abychom si mohli připomenout, jak dobře se máme. A co by za tím jinak bylo?

Anna: Nevím, jenom mi to přijde trochu přehnané.

Lucie: Možná nad tím jen moc přemýšlíš. Půjdeš se se mnou podívat na vystoupení toho sovětského sboru, co bude odpoledne?

Anna: Dnes nemůžu, musím být brzy doma, navíc jsem slíbila matce, že dnes dojdu do krámu.

Lucie: Dobře, tak se tedy uvidíme až později na tréninku.

(Odejdou.)

Scéna 2

Byt Anny a její rodiny.

(Vystoupí Matka, Otec, čta noviny, a Julie.)

Matka: Tak co bylo dnes nového ve škole, Julie?

Julie: Dnes nám soudružka učitelka rozdala přihlášky do Pionýra. Pokud se chceme hlásit, máme je prý do týdne přinést vyplněné.

Matka: (stranou) Tak už se začínají snažit i o tu naši nejmladší. (k Otcí) Co si o tom myslíš ty?

Otec: No, přihlásit ji můžeme, ať zbytečně neděláme problémy, a jestli bude chodit pravidelně, to se ještě uvidí. Stejně to měly i Marie s Annou.

Julie: Ano prosím, já bych chodit chtěla. Většina mých kamarádek už je stejně přihlášená.

Matka: Dobře, tak ti tu přihlášku podepíšeme.

(Vystoupí Anna.)

Anna: Tak jsem tady s nákupem.

Matka: Sehnala jsi všechno?

Anna: Bohužel ne, mandarinky opět neměli, a koření taky pomálu. Ale tobě jsem, Julie, přinesla žvýkačky od Pedra.

Julie: Děkuju, ty jsou nejlepší!

Otec: A Klejky jsi mi náhodou nevezala?

Matka: Nevezala ti je kvůli mně. Nechtěla jsem, abys za ně tolik utrácel. A není vhodné, aby ti pro cigarety chodila dcera.

Anna: (k Otcí) A co to vůbec čteš?

Otec: Rudé právo, co jiného.

Anna: A píší něco zajímavého?

Otec: Na to, aby psali něco zajímavého, by museli nejprve zrušit tu cenzuru, která to všechno redukuje víceméně jen na pochvalné zvěsti o Národní frontě.

Marie: (z kuchyně) Pojd'te, večeře je hotová!

Scéna 3

Byt Anny a její rodiny, o pár dní později.

(Vystoupí Anna.)

Anna: (Drží v ruce přihlášku a přemýšlí.) Co teď s tím? Sotva jsme odrostli z družiny Pionýra, už nám nabízejí členství v SSM. Měla bych se hlásit? Na jednu stranu bych to mohla udělat a mít klid, ale udržela bych si klid i v duši s vědomím, že se znovu účastním něčeho, co nepodporuji? Nechci si sobě ani ostatním z rodiny působit problémy, ale tahle cesta se mi přesto přičí.

(Vystoupí Matka, Otec a Marie.)

Marie: Nejspíš už bych měla přemýšlet o tom, na jakou vysokou školu se budu hlásit.

Matka: Co kdybys šla na nějakou tu politickou školu? Slyšela jsem, že syn jednoho soudruha z ní minulý rok vyšel s titulem RSDr.

Otec: Nemyslím si, že Vysoká škola politická ÚV KSČ je směr, kterým by se Marie měla ubírat.

Chceš ji snad jednou taky vidět v prvomájovém průvodu?

Matka: No... já nevím. Jen říkám, co mě napadá.

Marie: Na stranickou školu nechci jít. Budu se poohlížet radši jinde.

(Marie odejde.)

Otec: Co to máš za list, Anno?

Anna: Ve škole jsme dostali přihlášky k SSM.

Matka: (stranou) Páni, to tu máme tedy přihlášku za přihlášku. (k Anně) Do kdy se máte rozmyslet?

Anna: Zhruba do dvou týdnů.

Otec: Nevím, jestli je nutné, aby ses tam hlásila. Vždyť už chodíš do sportovního oddílu gymnastiky, možná by to pro ty volnočasové aktivity mohlo stačit.

Matka: Jenom doufám, že nás to nijak nepostihne.

Anna: To já samozřejmě taky, ale myslím, že tentokrát se tomu podvolit nechci. Do Pionýra jsem chodila, ale to jsem ještě moc nevěděla, o co se vlastně jedná. Nyní mám už ale úsudek lepší, a jsem rozhodnutá, že přihlášku neodevzdám.

JEDNÁNÍ DRUHÉ

Scéna 1

Ulice.

(Vystoupí Anna a Lenka, odcházejíce z cvičební haly.)

Lenka: Páni, zdá se mi to, nebo jsou ty tréninky stále náročnější?

Anna: Mně také přijde, že na nás tlačí víc a víc.

Lenka: No, nejspíš nás chtějí podpořit v tom, abychom své dovednosti rozvíjely co nejvíce a později nelitovaly, že jsme se nesnažily dost.

Anna: Odevzdávala jsi přihlášku do SSM, co nám dávali ve škole?

Lenka: Jistěže, proč bych neměla? S rodiči jsme se dohodli, že je to pro mě to nejlepší. A navíc, čím víc pohybu budu mít, tím budu přeci zdravější!

Anna: (stranou) Vidím, že Lenka má na stranické organizace a akce pozitivní názor, ale nevím, koho jiného bych se mohla zeptat, navíc je to má nejbližší kamarádka. (k Lence) Víš, kdo je Věra Čáslavská?

Lenka: Samozřejmě, je to známá osobnost, a ještě k tomu v našem oboru. Proč se ptáš?

Anna: Nedávno jsem slyšela, že před lety spolu s mnoha dalšími podepsala dokument s názvem Dva tisíce slov. Předtím jsem o tom neměla tušení, ale když jsem se to dověděla, přijde mi, že to byl vcelku inspirativní krok k tomu, aby se lidé nebáli postavit se za svůj názor.

Lenka: No, já ti nevím, rodiče už o tom dokumentu jednou mluvili, a říkali, že prohlášeními v něm vyjádřili ti, co ji podepsali, nedůvěru KSČ. A k tomu přeci neměli důvod, ne?

Anna: (stranou) Možná nebyl nejlepší nápad jí to říkat, ale mohla bych se pokusit to nějak zamluvit. (k Lence) Já přeci neříkám, že měli přímo důvod k nedůvěře, ale že se vyjádřili k nedokonalostem toho, jak to tu fungovalo. A vždycky je přeci co zlepšovat – jak v gymnastice, tak třeba ve vedení, no ne?

Lenka: Já ti tedy nevím. Nejspíš už bych stejně měla jít domů.
(Lenka odejde.)
(Anna se za ní chvíli dívá v rozpacích, a nakonec též odejde.)

Scéna 2

Byt Anny a její rodiny.
(Vystoupí Matka a Otec.)

Matka: Julie?
(Vystoupí Julie.)

Matka: Něco jsme ti ve městě koupili, pojď se podívat.

Julie: Co to je?
(Matka vyndá z tašky krabici, Julie ji otevře.)

Matka: Přinesli jsme ti nové botasky, když teď chodíš s tím Pionýrem, tak ať máš pořádně co na nohy.

Julie: Děkuji vám!

Matka: Tak, a teď bych už měla jít chystat večeři. Dnes by k nám měli přijít soudruh a soudružka Horákovi s dcerou Lucíí.

Otec: Večeři chystat nemusíš. Soudruha jsem potkal v práci a sdělil mi, že nepřijdou. Prý se na to nějak necítí.

Matka: No tak dobře. (Všimne si dopisu ve dveřní schránce.) Co to tady je?

Otec: To je dopis od SSM. Anno, jsi doma? (Otevírá dopis.)
(Vystoupí Anna.)

Anna: Co je to za psaní?

Otec: Tady se píše, že se jedná o potvrzení členství v SSM. Prý že z důvodu opomnění přihlašovacího formuláře tě do svazu zařadili automaticky.

Anna: O žádné opomnění se ale přeci nejedná. Co s tím budeme dělat?

Matka: Hlavně by sis to měla v klidu rozmyslet.

Anna: Odešlu nový formulář, a to členství zruším. Odmítla jsem ho a měla bych si za tím stát, nemyslíte?

Otec: Nejspíš ano. Až ho napíšeš, dojdu ho potom odeslat.

(Anna odejde do pokoje.)

Scéna 3

Byt Anny a její rodiny, o několik dní později.

(Vystoupí Anna.)

Anna: Nevím, jestli jsem udělala dobře. Ačkoliv si za svým názorem stojím, mělo to horší následky, než s jakými jsem počítala. A jak nás to může ovlivnit do budoucna?

(Vejde Otec.)

Otec: Ahoj Anno, jak to, že jsi už doma?

Anna: Dnes, když jsem přišla do haly na trénink, mě vedoucí poslali domů. Prý že v týmu nechtějí někoho, kdo jde svými názory proti Straně. Vyloučili mě ze spolku. Ani Lucie už se se mnou nechce vídat.

Otec: To je nemilé.

Anna: A kde je Marie? Myslela jsem, že má přijít s tebou.

Otec: Marie má také špatné zprávy. Na vysokou školu ji nevzali, takže si sehnala místo v jednom krámkě pár ulic odsud, zrovna tam, kde bývalá prodavačka skončila. Teď se zaučuje. Půjdu vyzvednout Julii z Pionýra.

(Odejde Otec.)

Anna: Přece jen jsem možná měla víc zvážit, co se může stát, než jsem sebe i svou rodinu dostala do problémů. Možná, že za některých okolností se člověk zkrátka musí přizpůsobit, nechce-li mít v životě problémy a strachy, i když to znamená zapřít sám sebe. Nebo jsem možná byla příliš neopatrná. Co by se asi stalo, kdybych toho řekla méně? A jak by to asi vypadalo, kdybychom žili v úplně jiné době?

(Odejde Anna.)